

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΦΟΝΙΚΟ

Ένα κρύο πρωινό στις αρχές Οκτωβρίου του 1946, ο Πιτ Μπάνινγκ ξύπνησε πριν χαράξει και δεν έκανε καμία προσπάθεια να ξανακοιμηθεί. Έμεινε για πολλή ώρα ξαπλωμένος κοιτάζοντας το σκοτεινό ταβάνι, ενώ αναρωτιόταν για χιλιοστή φορά αν είχε το κουράγιο να το κάνει. Τελικά, καθώς στο παράθυρο άρχισε να φαίνεται το πρώτο φως της αυγής, αποδέχθηκε τη σκληρή πραγματικότητα: είχε έρθει η ώρα του φόνου. Η ανάγκη να τον κάνει είχε γίνει τόσο μεγάλη ώστε δεν μπορούσε να συνεχίσει την καθημερινή του ρουτίνα. Δεν μπορούσε να παραμείνει ο άνθρωπος που ήταν αν δεν γινόταν αυτό που έπρεπε να γίνει. Η πράξη ήταν απλή και αδιανόητη μαζί. Οι επιπτώσεις της θα συνέχιζαν να εξαπλώνονται επί δεκαετίες και θα άλλαζαν τη ζωή εκείνων που αγαπούσε, και πολλών άλλων επίσης. Η πράξη του θα γινόταν θρυλική, αν και ο ίδιος δεν ήθελε αυτή τη φήμη. Πραγματικά, ήθελε πάντα να αποφεύγει την προσοχή των άλλων, εκ φύσεως, αλλά αυτό δεν ήταν δυνατόν πια. Δεν είχε επιλογή. Η αλήθεια είχε αποκαλυφθεί σταδιακά, και αφού την έμαθε σε όλη της την έκταση, ο φόνος έγινε αναπόφευκτος όσο και η ανατολή του ήλιου.

Ντύθηκε αργά όπως πάντα, καθώς τα πόδια του ήταν πιασμένα και τον πονούσαν από τα τραύματα του πολέμου, και

διασχίζοντας το σκοτεινό σπίτι πήγε στην κουζίνα, άναψε ένα χαμηλό φως και έφτιαξε καφέ. Μέχρι να γίνει, στάθηκε ευθυτενής δίπλα στο τραπέζι του πρωινού, έπιασε τα χέρια πίσω από το κεφάλι του και λύγισε μαλακά τα γόνατα. Έκανε μια γκριμάτσα καθώς ο πόνος εξαπλώθηκε από τους γοφούς μέχρι τους αστραγάλους του, αλλά έμεινε έτσι για δέκα δευτερόλεπτα. Χαλάρωσε, και μετά το έκανε πάλι και πάλι, κάθε φορά κατεβαίνοντας πιο χαμηλά. Είχε μεταλλικές ράβδους στο αριστερό πόδι και θραύσματα στο δεξί.

Έβαλε καφέ, έριξε γάλα και ζάχαρη, και βγήκε στην πίσω βεράντα, όπου στάθηκε στα σκαλιά κοιτώντας τη γη του. Στην ανατολή ξεπρόβαλλε ο ήλιος και ένα κιτρινωπό φως απλώθηκε στη θάλασσα του λευκού. Τα χωράφια ήταν πνιγμένα στο βαμβάκι, έμοιαζαν σαν χιονισμένα, και οποιαδήποτε άλλη μέρα ο Πιτ θα κατάφερνε να χαμογελάσει βλέποντας την άφθονη σοδιά. Όμως σήμερα δεν υπήρχαν χαμόγελα, μόνο δάκρυα, και μάλιστα πολλά. Και το να αποφύγει τον φόνο θα ήταν πράξη δειλίας, κάτι άγνωστο για τον χαρακτήρα του. Ήπие καφέ και θαύμασε τη γη του. Του έδινε μια παρήγορη ασφάλεια. Κάτω από το λευκό στρώμα του βαμβακιού απλωνόταν το πλούσιο μαύρο χώμα που ανήκε στους Μπάνινγκ εδώ και πάνω από εκατό χρόνια. Ήξερε ότι θα τον φυλάκιζαν και κατά πάσα πιθανότητα θα τον εκτελούσαν, αλλά η γη του θα συνέχιζε να υπάρχει αιώνια και να συντηρεί την οικογένειά του.

Ο σκύλος του ο Μακ, ένα κυνηγόσκυλο μπλούτικ, ξύπνησε και ήρθε κοντά του στη βεράντα. Ο Πιτ του μίλησε και του χαιδεψε το κεφάλι.

Το βαμβάκι ξεχειλίζει στις κάψες των φυτών, έτοιμο να μαζευτεί, και σε λίγο ομάδες εργατών θα έμπαιναν σε κάρα για να πάνε στα μακρινά χωράφια. Όταν ο Πιτ ήταν μικρός πήγαινε

και αυτός με το κάρο στα χωράφια μαζί με τους Νέγρους και έσερνε ένα σακί βαμβάκι για δώδεκα ώρες τη μέρα. Οι Μπά-νινγκ ήταν αγρότες και γαιοκτήμονες, αλλά δούλευαν, δεν ήταν εξευγενισμένοι μεγαλοκτηματίες που ζούσαν έκλυτη ζωή χάρη στον ιδρώτα των άλλων.

Ήπιε τον καφέ κοιτάζοντας το λευκό του βαμβακιού να γίνεται όλο και λευκότερο καθώς φωτιζόταν ο ουρανός. Μακριά, πέρα από τον στάβλο και το κοτέτσι, άκουγε τις φωνές των Νέ-γρων που μαζεύονταν στην αποθήκη των τρακτέρ για να περά-σουν μία ακόμη κουραστική μέρα. Ήταν άντρες και γυναίκες που γνώριζε σε όλη του τη ζωή, πάμφτωχοι εργάτες που οι πρό-γονοί τους μοχθούσαν στην ίδια γη εδώ και έναν αιώνα. Τι θα τους συνέβαινε μετά τον φόνο; Τίποτα, ουσιαστικά. Επιζούσαν έχοντας ελάχιστα και δεν ήξεραν άλλο είδος ζωής. Αύριο θα μα-ζεύονταν σοκαρισμένοι και σιωπηλοί την ίδια ώρα στο ίδιο μέ-ρος, και θα ψιθύριζαν πάνω από τη φωτιά, και μετά θα πήγαιναν στα χωράφια, ανήσυχοι σίγουρα, αλλά και ανυπομονώντας να δουλέψουν και να εισπράξουν την αμοιβή τους. Η συγκομιδή θα συνεχιζόταν, αδιατάρακτη και πλούσια.

Τελείωσε τον καφέ, έβαλε την κούπα πάνω στο κάγκελο της βεράντας και άναψε τσιγάρο. Σκέφτηκε τα παιδιά του. Ο Τζόελ ήταν τελειόφοιτος στο Βάντερμπιλτ και η Στέλλα στο δεύτερο έτος της στο Χόλινς. Ευτυχώς ήταν και τα δύο μακριά. Σχε-δόν ένιωθε τον φόβο και την ντροπή τους για τη φυλάκιση του πατέρα τους, αλλά ήταν σίγουρος ότι θα επιβιώσουν, σαν τους εργάτες στα χωράφια. Ήταν έξυπνα παιδιά, ισορροπημένα, και θα είχαν πάντα αυτή τη γη. Θα τελείωναν τις σπουδές τους, θα έκαναν έναν καλό γάμο και θα ευημερούσαν.

Με το τσιγάρο στο στόμα, πήρε την κούπα του καφέ, γύρισε στην κουζίνα και πήγε στο τηλέφωνο για να πάρει την αδελφή

του, τη Φλόρι. Ήταν Τετάρτη, η μέρα που έτρωγαν πρωινό μαζί, και την ενημέρωσε ότι σε λίγο θα ήταν στο σπίτι της. Άδειασε τα κατακάθια του καφέ από την κούπα, άναψε άλλο τσιγάρο και ξεκρέμασε το τζάκετ του από έναν γάντζο δίπλα στην πόρτα. Διέσχισε μαζί με τον Μακ την πίσω αυλή και πήρε ένα μονοπάτι που περνούσε δίπλα από το περιβόλι όπου η Νινέβα και ο Έιμος καλλιεργούσαν άφθονα λαχανικά για τους Μπάνινγκ και όσους ζούσαν στο κτήμα τους. Προσπέρασε τον στάβλο και άκουσε τον Έιμος να μιλάει στις αγελάδες καθώς ετοιμαζόταν να τις αρμέξει. Ο Πιτ τον καλημέρισε και συζήτησαν για ένα παχύ γουρούνι που είχαν διαλέξει να σφάζουν το Σάββατο.

Συνέχισε να περπατά, χωρίς να κουτσαίνει, παρόλο που τα πόδια του τον πονούσαν. Στην αποθήκη των τρακτέρ, οι Νέγροι ήταν μαζεμένοι γύρω από τη φωτιά, αστειεύονταν και έπιναν καφέ από τσίγκινες κούπες. Όταν τον είδαν, σώπασαν. Κάμποσοι είπαν «Καλημέρα, κύριε Μπάνινγκ» και ο Πιτ τους απάντησε. Οι άντρες φορούσαν παλιές, βρόμικες, ολόσωμες φόρμες, οι γυναίκες μακριά φορέματα και ψάθινα καπέλα. Κανείς δεν φορούσε παπούτσια. Τα παιδιά και οι έφηβοι κάθονταν κοντά σε ένα κάρο, ζαρωμένοι κάτω από μια κουβέρτα, νυσταγμένοι και σοβαροί. Έτρεμαν τη δουλειά που τους περίμενε, μία ακόμη μέρα να μαζεύουν βαμβάκι.

Υπήρχε ένα σχολείο για Νέγρους στο κτήμα των Μπάνινγκ, είχε φτιαχτεί χάρη στη γενναιοδωρία ενός πλούσιου Εβραίου από το Σικάγο, και του πατέρα του Πιτ που είχαν μοιραστεί το κόστος. Οι Μπάνινγκ επέμεναν όλα τα έγχρωμα παιδιά στο κτήμα τους να πηγαίνουν σχολείο τουλάχιστον μέχρι τη δευτέρα γυμνασίου. Όμως τον Οκτώβριο, όταν το μόνο που είχε σημασία ήταν το μάζεμα του βαμβακιού, το σχολείο ήταν κλειστό και οι μαθητές στα χωράφια.

Ο Πιτ μίλησε σιγανά με τον Μπάφορντ, τον λευκό επιστάτη του. Συζήτησαν για τον καιρό, την ποσότητα που μάζεψαν την προηγούμενη μέρα, την τιμή του βαμβακιού στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων του Μέμφις. Δεν υπήρχαν ποτέ αρκετοί εργάτες στην περίοδο αιχμής και ο Μπάφορντ περίμενε ένα φορτηγό με λευκούς εργάτες από το Τούπελο. Τους περίμενε από την προηγούμενη μέρα, αλλά δεν είχαν φανεί. Κυκλοφορούσε μια φήμη ότι ένας καλλιεργητής τρία χιλιόμετρα μακριά προσέφερε πέντε σεντς παραπάνω στη λίβρα, αλλά τέτοιες φήμες οργίαζαν πάντα την περίοδο της συγκομιδής. Τα συνεργεία συλλογής δούλευαν σκληρά τη μία μέρα, εξαφανίζονταν την επόμενη, και μετά ξαναγύριζαν όταν οι τιμές ανεβοκατέβαιναν. Οι Νέγροι όμως δεν είχαν το πλεονέκτημα να επιλέγουν τους εργοδότες τους, και άλλωστε ήταν γνωστό ότι οι Μπάνινγκ πλήρωναν σε όλους το ίδιο.

Τα δύο τρακτέρ Τζον Ντιρ πήραν μπροστά και οι εργάτες ανέβηκαν στις ρυμούλκες. Ο Πιτ τους παρακολούθησε καθώς αναπηδούσαν και ταλαντεύονταν μέχρι που εξαφανίστηκαν μακριά στα χωράφια.

Άναψε άλλο ένα τσιγάρο, πέρασε με τον Μακ δίπλα από την αποθήκη και ακολούθησε τον χωματόδρομο. Η Φλόρι έμενε ενάμισι χιλιόμετρο μακριά, στο δικό της τμήμα του κτήματος, και τώρα πια ο Πιτ πήγαινε πάντα εκεί με τα πόδια. Το περπάτημα ήταν επώδυνο, αλλά οι γιατροί τού είχαν πει ότι οι μεγάλοι περίπατοι θα δυναμώσουν τελικά τα πόδια του και μια μέρα ο πόνος μπορεί να υποχωρήσει. Ο Πιτ αμφέβαλλε γι' αυτό, είχε αποδεχθεί ότι τα πόδια του θα τον καίνε και θα τον πονούν για όλη την υπόλοιπη ζωή του, μια ζωή που ήταν τυχερός που την είχε. Κάποτε τον είχαν θεωρήσει νεκρό, και όντως είχε φτάσει πολύ κοντά στο τέλος, κι έτσι κάθε μέρα τώρα ήταν ένα δώρο.

Έτσι ήταν τα πράγματα μέχρι τώρα. Σήμερα όμως θα ήταν η

τελευταία μέρα της ζωής του έτσι όπως την ήξερε ως τώρα, και το είχε αποδεχθεί αυτό. Δεν γινόταν αλλιώς.

Η ΦΛΟΡΙ ΕΜΕΝΕ σε ένα ροζ σπίτι που είχε χτίσει αφού πέθανε η μητέρα τους και τους άφησε το κτήμα. Ήταν ποιήτρια και δεν την ενδιέφεραν οι καλλιέργειες, παρά μόνο το εισόδημα που αποφέρουν. Το δικό της μέρος του κτήματος, 2.600 στρέμματα, ήταν εξίσου γόνιμο με του Πιτ, και του το μίσθωνε παίρνοντας τα μισά κέρδη. Ήταν συμφωνία που επισφραγίστηκε μόνο με μια χειραψία, εξίσου απαραβίαστη με οποιοδήποτε πολυσέλιδο συμβόλαιο, θεμελιωμένη στην τυφλή εμπιστοσύνη.

Όταν έφτασε, η Φλόρι ήταν στην πίσω αυλή. Περιπατούσε μέσα σε ένα μεγάλο κλουβί από κοτετσόσυρμα και δίχτυα, και σκόρπιζε τροφή ενώ μιλούσε με τα διάφορα πτηνά της, παπαγάλους, παπαγαλάκια και τουκάν. Δίπλα στο κλουβί με τα πτηνά υπήρχε ένα ξύλινο κοτέτσι όπου είχε καμιά δεκαριά κότες. Δύο σκυλιά γκόλντεν ριτρίβερ ήταν καθισμένα στο γρασίδι και παρακολουθούσαν το τάισμα χωρίς να δείχνουν κανένα ενδιαφέρον για τα εξωτικά πτηνά. Το σπίτι της ήταν γεμάτο γάτες, πλάσματα που δεν συμπαθούσαν ούτε ο Πιτ ούτε τα σκυλιά.

Ο Πιτ έδειξε ένα σημείο στην μπροστινή βεράντα και είπε στον Μακ να καθίσει εκεί, και μπήκε μέσα. Η Μαριέτα ήταν απασχολημένη στην κουζίνα και το σπίτι μύριζε τηγανητό μπέικον και καλαμποκόπιτα. Της είπε καλημέρα και κάθισε στο τραπέζι του πρωινού. Η Φλόρι του έβαλε καφέ και ο Πιτ άρχισε να διαβάζει την πρωινή εφημερίδα του Τούπελο. Στο παλιό γραμμόφωνο στο λίβινγκ ρουμ, μια σοπράνο θρηνούσε βουλιαγμένη σε οπερατική απόγνωση. Ο Πιτ αναρωτιόταν συχνά πόσοι άλλοι στην Κομητεία Φορντ άκουγαν όπερα.

Όταν η Φλόρι τελείωσε με τα πτηνά της, μπήκε στην κουζίνα από την πίσω πόρτα, καλημέρισε τον αδελφό της και κάθισε απέναντί του. Δεν υπήρξαν αγκαλιές και εκφράσεις στοργής. Όσοι γνώριζαν τους Μπάνινγκ, τους θεωρούσαν ψυχρούς και απόμακρους ανθρώπους, χωρίς καμία ζεστασιά, με σπάνιες μόνο συναισθηματικές εκδηλώσεις. Αυτό ήταν αλήθεια, αλλά δεν ήταν σκόπιμο. Απλώς, έτσι τους είχαν μεγαλώσει.

Η Φλόρι ήταν σαράντα οκτώ ετών και είχε επιβιώσει από έναν σύντομο κακό γάμο στα νεανικά της χρόνια. Ήταν μία από τις λίγες χωρισμένες γυναίκες στην κομητεία, και γι' αυτό την κοιτάζαν αφ' υψηλού, σαν να ήταν κατά κάποιον τρόπο κατεστραμμένη και ίσως ανήθικη. Την ίδια δεν την ένοιαζε. Είχε ελάχιστους φίλους και σπάνια έβγαινε από το κτήμα. Πίσω από την πλάτη της την αποκαλούσαν συχνά «Παπαγαλού», και όχι με συμπάθεια.

Η Μαριέτα τους σέρβιρε χοντρές ομελέτες με ντομάτα και σπανάκι, καλαμποκόπιτες περιχυμένες με βούτυρο, μπέικον και μαρμελάδα φράουλα. Αν εξαιρέσουμε τον καφέ, τη ζάχαρη και το αλάτι, όλα τα άλλα προϊόντα στο τραπέζι προέρχονταν από το κτήμα τους.

«Πήρα γράμμα από τη Στέλλα χθες», είπε η Φλόρι. «Φαίνεται να τα πηγαίνει μια χαρά, αν και δυσκολεύεται με τον απειροστικό λογισμό. Προτιμά τη λογοτεχνία και την ιστορία. Μου μοιάζει τόσο πολύ».

Τα παιδιά του Πιτ έπρεπε να γράφουν τουλάχιστον ένα γράμμα την εβδομάδα στη θεία τους, κι αυτή από την πλευρά της τους έγραφε τουλάχιστον δύο φορές κάθε εβδομάδα. Ο Πιτ δεν ήταν πολύ της αλληλογραφίας και τους είχε πει να μην κάνουν τον κόπο. Όμως οι επιστολές στη θεία τους ήταν αυστηρή αξίωση.

«Δεν είχα νέα από τον Τζόελ», πρόσθεσε η Φλόρι.

«Σίγουρα θα είναι απασχολημένος», είπε ο Πιτ, γυρίζοντας σελίδα στην εφημερίδα. «Βγαίνει ακόμη μ' εκείνο το κορίτσι;»

«Έτσι φαντάζομαι. Είναι πολύ νέος για έρωτες, Πιτ, θα έπρεπε να του πεις κάτι».

«Δεν θα με ακούσει». Ο Πιτ έφαγε μια μπουκιά ομελέτα. «Απλώς θέλω να βιαστεί να αποφοιτήσει. Βαρέθηκα να πληρώνω δίδακτρα».

«Φαντάζομαι ότι η συγκομιδή πάει καλά», είπε η Φλόρι. Δεν είχε αγγίξει σχεδόν καθόλου το φαγητό της.

«Θα μπορούσε να είναι και καλύτερη. Και η τιμή έπεσε πάλι χθες. Υπάρχει πολύ βαμβάκι φέτος».

«Η τιμή πάντα ανεβοκατεβαίνει, έτσι δεν είναι; Όταν είναι ψηλή δεν υπάρχει αρκετό βαμβάκι και όταν είναι χαμηλή υπάρχει παραπάνω απ' όσο χρειάζεται. Μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα».

«Κάπως έτσι». Ο Πιτ είχε επεξεργαστεί για λίγο την ιδέα να προειδοποιήσει την αδελφή του για όσα θα συνέβαιναν, αλλά ήξερε ότι θα αντιδρούσε άσχημα, θα τον ικέτευε να μην το κάνει, θα την έπιανε υστερία, και θα μάλωναν, κάτι που δεν είχε συμβεί εδώ και χρόνια. Το φονικό θα άλλαζε δραματικά τη ζωή της, και από τη μια πλευρά τη λυπόταν και ένιωθε μια υποχρέωση να της εξηγήσει. Από την άλλη όμως ήξερε ότι δεν υπήρχε εξήγηση, και θα ήταν ανώφελο να προσπαθήσει.

Η σκέψη ότι αυτό μπορεί να ήταν το τελευταίο γεύμα τους μαζί δεν χωρούσε στο μυαλό του, από την άλλη όμως τα περισσότερα πράγματα εκείνο το πρωινό γίνονταν για τελευταία φορά.

Ήταν υποχρεωτικό να συζητήσουν για τον καιρό, κάτι που συνεχίστηκε για μερικά λεπτά. Σύμφωνα με το αλμανάκ, ο καιρός τις επόμενες δύο εβδομάδες θα ήταν δροσερός και ξηρός,

τέλειος για τη συλλογή βαμβακιού. Ο Πιτ της είπε ότι ανησυχούσε γιατί δεν είχε αρκετούς εργάτες, και η Φλόρι του υπενθύμισε ότι αυτό το πρόβλημα υπήρχε κάθε χρόνο. Πραγματικά, την περασμένη εβδομάδα, ο Πιτ διαμαρτυρόταν πάλι για την έλλειψη εποχιακών εργατών καθώς έτρωγαν τις ομελέτες τους.

Ο Πιτ δεν ήταν άνθρωπος που καθυστέρουσε στο φαγητό του, και αυτό ίσχυε ακόμη περισσότερο αυτή την τρομερή μέρα. Είχε πεινάσει στον πόλεμο και ήξερε καλά πόσο λίγη τροφή χρειάζεται το σώμα για να επιβιώσει. Με το αδύνατο σώμα του δεν ταλαιπωρούσε με περιττό βάρος τα πόδια του. Έφαγε μια μπουκιά μπέικον, ήπие τον καφέ του και γύρισε άλλη μια σελίδα, ενώ άκουγε τη Φλόρι να μιλά για έναν εξάδελφο που είχε πεθάνει πρόσφατα στα ενενήντα του χρόνια, πρόωρα κατά τη γνώμη της. Ο Πιτ σκεφτόταν τον θάνατο και αναρωτιόταν τι θα έγραφε η εφημερίδα του Τούπελο γι' αυτόν τις επόμενες μέρες. Θα κυκλοφορούσαν φήμες, ίσως πολλές, αν και δεν είχε καμία επιθυμία να προσελκύσει την προσοχή. Ήταν αναπόφευκτο όμως, και φοβόταν το κυνήγι του εντυπωσιασμού από τις εφημερίδες.

«Δεν τρως πολύ», παρατήρησε η Φλόρι. «Και φαίνεσαι λίγο αδύνατος».

«Δεν έχω πολλή όρεξη».

«Πόσο καπνίζεις;»

«Όσο θέλω».

Ο Πιτ ήταν σαράντα τριών χρόνων, και κατά τη γνώμη της Φλόρι έδειχνε μεγαλύτερος. Τα πυκνά μαύρα μαλλιά του γκριζάριζαν πάνω από τα αυτιά και μακριές ρυτίδες αυλάκωναν το μέτωπό του. Ο γοητευτικός νεαρός στρατιώτης που είχε φύγει για τον πόλεμο γερνούσε τώρα πολύ γρήγορα. Οι αναμνήσεις που κουβαλούσε ήταν βαριές, αλλά κρατούσε το φορτίο για τον

εαυτό του. Η φρίκη που είχε ζήσει δεν θα γινόταν ποτέ αντικείμενο συζήτησης, από τον ίδιο τουλάχιστον.

Μία φορά τον μήνα ρωτούσε τη Φλόρι με το ζόρι για το γράψιμο και την ποίησή της. Μερικά κομμάτια της είχαν δημοσιευθεί την προηγούμενη δεκαετία σε άγνωστα λογοτεχνικά περιοδικά, όχι πολλά όμως. Παρά την έλλειψη επιτυχίας, δεν υπήρχε τίποτα που να της αρέσει περισσότερο από το να κουράζει τον αδελφό της, τα παιδιά του και τον μικρό κύκλο των φίλων της μιλώντας τους για τις τελευταίες εξελίξεις στην καριέρα της. Μπορούσε να φλυαρεί ασταμάτητα για έργα της, για ορισμένους συντάκτες περιοδικών που αγαπούσαν την ποίησή της αλλά δεν έβρισκαν χώρο για να τη δημοσιεύσουν, και για γράμματα θαυμαστών που είχε λάβει απ' όλο τον κόσμο. Αυτοί οι θαυμαστές δεν ήταν και τόσο πολλοί, και ο Πιτ υποψιαζόταν ότι εκείνο το γράμμα που της είχε στείλει κάποια χαμένη ψυχή από τη Νέα Ζηλανδία πριν από τρία χρόνια παρέμενε ακόμη το μοναδικό με σφραγίδα ξένης χώρας που είχε λάβει.

Ο Πιτ δεν διάβαζε ποίηση, και αφού αναγκάστηκε να διαβάσει τα πονήματα της αδελφής του, πήρε όρκο να μην ξαναπλησιάσει αυτά τα πράγματα. Προτιμούσε τα μυθιστορήματα, ιδιαίτερα από συγγραφείς του Νότου, κυρίως του Γουίλιαμ Φόκνερ, που τον είχε γνωρίσει πριν από τον πόλεμο σε ένα κοκτέιλ πάρτι στο Όξφορντ.

Το σημερινό πρωινό δεν ήταν η κατάλληλη στιγμή για να συζητήσει τέτοια πράγματα. Αντιμετώπιζε ένα άσχημο καθήκον, μια τερατώδη πράξη, που δεν μπορούσε να αποφύγει ή να αναβάλει άλλο.

Παραμέρισε το πιάτο του, μισογεμάτο ακόμη, και ήπие τον υπόλοιπο καφέ. «Ευχαριστώ», είπε χαμογελώντας και σηκώθηκε. Ευχαρίστησε τη Μαριέτα, φόρεσε το τζάκετ του και έφυγε.

Ο Μακ περίμενε στα μπροστινά σκαλιά. Η Φλόρι του φώναζε αντίο από τη βεράντα καθώς απομακρυνόταν και αυτός της κούνησε το χέρι χωρίς να γυρίσει.

Στον χωματόδρομο μεγάλωσε τις δρασκειλές του και σιγά σιγά απαλλάχθηκε από τη δυσκαμψία που είχε πάθει από αυτή τη μισή ώρα καθισιού. Ο ήλιος είχε ανεβεί και στέγνωνε τη δροσιά, και παντού γύρω του οι χοντρές κάψες του βαμβακιού κρέμονταν βαριές από τους μίσχους παρακαλώντας να τις μαζέψουν. Συνέχισε να περπατά, ένας άνθρωπος μόνος που οι μέρες του ήταν μετρημένες.

Η NINEBA HTAN στην κουζίνα και έβραζε στη στόφα τις τελευταίες ντομάτες για κονσερβάρισμα. Την καλημέρισε, έβαλε πάλι καφέ και τον πήρε στο γραφείο του, όπου κάθισε και τακτοποίησε τα χαρτιά του. Όλες οι υποχρεώσεις του ήταν πληρωμένες. Όλοι οι τραπεζικοί λογαριασμοί του ήταν ενημερωμένοι και σε τάξη. Τα αντίγραφα κίνησης των λογαριασμών έδειχναν ότι υπήρχαν επαρκή μετρητά. Έγραψε ένα μονοσέλιδο γράμμα στη γυναίκα του, μετά έγραψε τη διεύθυνση στον φάκελο και κόλλησε γραμματόσημο. Έβαλε ένα καρνέ επιταγών και μερικά ντοσιέ σε έναν χαρτοφύλακα και τον άφησε δίπλα στο γραφείο του. Μετά έβγαλε από το κάτω συρτάρι το πιστόλι του, ένα περιστροφο Κολτ των 45, το τσεκάρισε για να βεβαιωθεί ότι και οι έξι θαλάμες ήταν γεμάτες, και το έβαλε στην τσέπη του τζάκετ του.

Στις οκτώ η ώρα, είπε στη Νινέβα ότι πηγαίνει στην πόλη και τη ρώτησε αν χρειάζεται τίποτα. Του απάντησε αρνητικά και ο Πιτ κατέβηκε από την μπροστινή βεράντα με τον Μακ δίπλα του. Πήγε στο αυτοκίνητό του, ένα καινούργιο φορτηγάκι

Φορντ του 1946, άνοιξε την πόρτα και ο Μακ πήδησε πάνω στο μονοκόμματο κάθισμα, στην πλευρά του συνοδηγού. Ο Μακ σπάνια έχανε βόλτα στην πόλη, και η σημερινή μέρα δεν ήταν διαφορετική, τουλάχιστον για το σκυλί.

Το σπίτι των Μπάνινγκ, ένα υπέροχο κτίσμα σε ρυθμό Αποικιοκρατικής Αναγέννησης που είχαν χτίσει οι γονείς του Πιτ πριν από το κραχ του 1929, βρισκόταν στον Αυτοκινητόδρομο 18, νότια του Κλάντον. Ο επαρχιακός δρόμος είχε στρωθεί την προηγούμενη χρονιά χάρη σε πιστώσεις από μεταπολεμικά ομοσπονδιακά κονδύλια. Οι ντόπιοι πίστευαν ότι ο Πιτ είχε χρησιμοποιήσει τις γνωριμίες του για να εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση, αλλά αυτό δεν ήταν αλήθεια.

Το Κλάντον απείχε εξήμισι χιλιόμετρα, και ο Πιτ οδηγούσε αργά, όπως πάντα. Δεν υπήρχε κίνηση, πέρα από καμιά ρυμούλκα με βαμβάκι πότε πότε, που ένα μουλάρι την τραβούσε στο εκκοκκιστήριο. Μερικοί από τους μεγαλύτερους καλλιεργητές της κομητείας, όπως ο Πιτ, είχαν τρακτέρ, αλλά οι περισσότερες μεταφορές γίνονταν ακόμη με μουλάρια, όπως και το όργωμα και το φύτεμα. Το μάζεμα γινόταν παντού με το χέρι. Η Τζον Ντιρ και η Ιντερνάσιοναλ Χάρβεστερ προσπαθούσαν να τελειοποιήσουν βαμβακοσυλλεκτικές μηχανές που υποτίθεται ότι μια μέρα θα καταργούσαν την ανάγκη για τόσο πολλή χειρωνακτική εργασία, αλλά ο Πιτ είχε τις αμφιβολίες του. Όχι ότι είχε σημασία. Τίποτα δεν είχε σημασία τώρα πια, πέρα από αυτό που είχε αποφασίσει να κάνει.

Ο δρόμος δεξιά κι αριστερά ήταν γεμάτος βαμβάκι που το είχε παρασύρει ο άνεμος από τις ρυμούλκες. Δύο νυσταγμένα έγχρωμα παιδιά χάζευαν δίπλα σε έναν αγροτικό δρόμο και κούνησαν το χέρι θαυμάζοντας το φορτηγάκι του, ένα από τα δύο καινούργια Φορντ στην κομητεία. Ο Πιτ δεν ανταπέδωσε.

Άναψε ένα τσιγάρο και είπε κάτι στον Μακ καθώς έμπαιναν στην πόλη.

Κοντά στην πλατεία του δικαστηρίου, παρκάρισε μπροστά στο ταχυδρομείο και περίμενε εκεί για λίγο παρακολουθώντας τους πεζούς που περνούσαν. Ήθελε να αποφύγει τυχόν γνωστούς ή ανθρώπους που μπορεί να τον αναγνώριζαν, γιατί μετά τον φόνο οι μάρτυρες θα έκαναν μπανάλ σχόλια του τύπου «Τον είδα και φαινόταν απόλυτα φυσιολογικός», ενώ ο διπλάνος μπορεί να έλεγε «Τον συνάντησα στο ταχυδρομείο και είχε μια παρανοϊκή έκφραση». Μετά από μια τραγωδία, εκείνοι που έχουν έστω και την παραμικρή σύνδεση μαζί της συχνά υπερβállουν την ανάμειξη και τη σπουδαιότητά τους.

Βγήκε από το φορτηγάκι, πήγε στο γραμματοκιβώτιο και ταχυδρόμησε το γράμμα στη γυναίκα του. Μετά ξεκίνησε πάλι και έκανε τον γύρο του δικαστηρίου με τον μεγάλο, σκιερό κήπο με το γκαζόν και τα κιόσκια. Του ήρθε μια αμυδρή εικόνα για τη δίκη του και αναρωτήθηκε σε ποιο βαθμό μπορεί να μετατρεπόταν σε θέαμα για τον κόσμο. Θα του φορούσαν χειροπέδες όταν τον έπιαναν; Θα έδειχναν καμιά κατανόηση οι ένορκοι; Θα κατάφερναν οι δικηγόροι του να τον σώσουν ως διά μαγείας; Πάρα πολλές ερωτήσεις, χωρίς απαντήσεις. Πέρασε το τεϊοποτείο, όπου δικηγόροι και τραπεζικοί αγόρευαν κάθε πρωί απολαμβάνοντας καυτό καφέ και μπισκότα με βουτυρόγαλα, και αναρωτήθηκε τι θα έλεγαν για τον φόνο. Το απέφυγε γιατί δεν είχε χρόνο για άσκοπες φλυαρίες.

Άσ' τους να μιλούν. Δεν περίμενε καμιά συμπάθεια από αυτούς, ούτε και από κανέναν άλλον στην κομητεία. Δεν τον ενδιέφερε η συμπάθεια, δεν επιδίωκε την κατανόηση, δεν σκόπευε να εξηγήσει την πράξη του. Αυτή τη στιγμή, ήταν ένας στρατιώτης που είχε μια αποστολή να φέρει σε πέρας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Πριν από πολλά χρόνια υπηρέτησα δύο θητείες ως βουλευτής στη Βουλή των Αντιπροσώπων της Πολιτείας του Μισισσιπή. Δεν μου άρεσε ιδιαίτερα και θα έπρεπε να ψάξει κανείς στο Καπιτώλιο στο Τζάκσον για δακτυλικά αποτυπώματα προκειμένου να βρει αποδείξεις ότι πέρασα από εκεί. Δεν άφησα καμία ένδειξη της παρουσίας μου, και μάλιστα αποχώρησα εσπευσμένα. Σε αυτή τη δουλειά υπήρχαν τεράστια διαστήματα απραξίας και σπαταλημένου χρόνου, και για να γεμίσουμε εκείνες τις ώρες μαζευόμασταν γύρω από διάφορες καφετιέρες και ψύκτες και ακούγαμε σχοινοτενείς, γλαφυρές και συχνά ξεκαρδιστικές ιστορίες που αφηγούνταν συνάδελφοι βουλευτές, όλοι βετεράνοι πολιτικοί απ' όλη την πολιτεία, συνηθισμένοι να λένε παραμύθια. Αμφιβάλλω αν η αλήθεια είχε μεγάλη σημασία.

Κάποια στιγμή στη διάρκεια της σύντομης καριέρας μου εκεί, άκουσα την ιστορία δύο διακεκριμένων ανδρών που ζούσαν σε μια κωμόπολη του Μισισσιπή στη δεκαετία του 1930. Ο ένας σκότωσε τον άλλον χωρίς κανένα φανερό λόγο, και δεν αποκάλυψε ποτέ γιατί. Αφού καταδικάστηκε και επρόκειτο να απαγχονιστεί, απέρριψε την πρόταση του κυβερνήτη να μετατρέψει την ποινή του σε ισόβια αν αποκάλυπτε το κίνητρο. Αρνήθηκε και τον κρέμασαν την επόμενη μέρα μπροστά στο

δικαστήριο, με τον κυβερνήτη, που δεν είχε δει ποτέ του απαγορισμό, να παρακολουθεί από την πρώτη σειρά.

Κι έτσι έκλεψε αυτή την ιστορία. Πιστεύω πως είναι αληθινή, αλλά δεν θυμάμαι ποιος την είπε, ούτε πού έγινε, ούτε πότε έγινε. Μπορεί κάλλιστα να πρόκειται για παραμύθι εξαρχής, και αφού τη διάνθισα με άφθονες δικές μου λεπτομέρειες, δεν είχα ενδοιασμούς να την εκδώσω ως μυθιστόρημα.

Ωστόσο, αν κάποιος αναγνώστης αναγνωρίσει αυτή την ιστορία, παρακαλώ να με ενημερώσει. Θα ήθελα πολύ να την επαληθεύσω.

Όπως πάντα, στηρίχθηκα στη βοήθεια φίλων για να βρω και να επαληθεύσω πληροφορίες. Πολλές ευχαριστίες στον Μπιλ Χένρι, τη Λίντα και τον Τιμ Πέπερ, τον Ρίτσαρντ Χόγουορθ, τη Λουίζα Μπάρετ και τους Μπας Μπόις: τον Νταν Τζόρνταν, τον Ρόμπερτ Καγιάτ, τον Τσαρλς Όμπερμπαϊ και τον Ρόμπερτ Γουίμς. Και ένα ιδιαίτερο «ευχαριστώ» στον Τζον Πιτς για τον τίτλο.

Έχουν γραφτεί δεκάδες, αν όχι εκατοντάδες βιβλία για την Πορεία Θανάτου του Μπαταάν. Αυτά που βρήκα και διάβασα είναι όλα συναρπαστικά. Θα ήταν δύσκολο να φανταστεί κανείς τα δεινά και τον ηρωισμό εκείνων των στρατιωτών, είτε τότε είτε σήμερα, μετά από περίπου εβδομήντα πέντε χρόνια.

Συγκέντρωσα στοιχεία από τα παρακάτω βιβλία: *Shadows in the Jungle*, του Larry Alexander· *Bataan Death March*, του αντισυνταγματάρχη William E. Dyess· *American Guerrilla: The Forgotten Heroics of Russell W. Volckmann*, του Mike Guardia· *Lapham's Raiders*, των Robert Lapham και Bernard Norling· *Some Survived*, του Manny Lawton· *Escape from Davao*, του John D. Lukacs· *Lieutenant Ramsey's War*, των Edwin Price Ramsey και Stephen J. Rivele· *My Hitch in Hell*, του Lester I.

Tenney· και *Escape from Corregidor*, του Edgar D. Whitcomb. Το *Tears in the Darkness*, των Michael Norman και Elizabeth M. Norman, είναι μια διεξοδική, συναρπαστική ιστορία της Πορείας Θανάτου του Μπαταάν τόσο από τη σκοπιά των Αμερικανών όσο και των Ιαπώνων. Το *The Doomed Horse Soldiers of Bataan*, του Raymond G. Wolfe, Jr., είναι μια καθηλωτική αφήγηση για το περίφημο 26ο Σύνταγμα Ιππικού και την τελευταία του επίθεση. Συστήνω ανεπιφύλακτα και τα δύο βιβλία.